

На цьому етапі педагоги ДНЗ залучають батьків до спільної роботи по моделюванню позитивного образу дитини, який необхідно досягнути спільними зусиллями згідно вимог освітньої програми, по якій працює дитячий садок.

Третій етап. Формування у батьків більш повного образу своєї дитини і правильного усвідомлення через повідомлення тих знань та інформації, які неможливо отримати в сім'ї і які виявляються неочікуваними і цікавими для них. Наприклад, це може бути інформація про те, як їх дитина спілкується із ровесниками і працівниками ДНЗ, її відношення до трудових доручень, до природи, особистісні досягнення дитини в продуктивних видів діяльності, на заняттях фізичної культури. Така інформація надається педагогами ДНЗ батькам у вигляді фотографій, презентацій, відеозаписів, прямих спостережень під час проведення відкритих видів дитячої діяльності в групі дитячого садка, усних повідомлень про результати спостережень педагога за діяльністю, поведінкою, спілкуванням конкретної дитини та групи дітей у цілому.

Четвертий етап. Ознайомлення педагогів ДНЗ з проблемами та труднощами сім'ї у вихованні дитини. На цьому етапі педагоги та співробітники ДНЗ вступають в діалог з батьками, які розповідаючи про позитивний досвід виховання дитини в сім'ї, обов'язково вкажуть і на проблеми, які турбують батьків. В бесідах з батьками педагог ДНЗ може отримати інформацію про негативні якості в поведінці дитини.

П'ятий етап. Вивчення і формування особистості дитини на основі єдиних вимог ДНЗ та сім'ї. На даній стадії в спільній діяльності педагогів ДНЗ та батьків реалізується конкретний зміст роботи, вибираються форми і механізми співробітництва ДНЗ та сім'ї [2, 89-91].

Список використаних джерел

1. Арнаутова Е. П. Планируем работу ДОУ с семьей [Текст] / Е. П. Арнаутова // Управление дошкольным образовательным учреждением. – 2008. – № 4. – С.82-88.
2. Долинна О. Батьки в дошкільному закладі: споживачі та гості чи партнери-однодумці? / О. Долинна, О. Низковська // Дошкільне виховання. – 2007. – № 1. – С. 6-8.

УДК 159.942.5-057.874

СУХАРЬ А.О.,
ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет, Україна

ТРИВОЖНІСТЬ У ШКОЛЯРІВ ЯК ПСИХОЛОГІЧНЕ ЯВИЩЕ

Всебічний розвиток і виховання підростаючого покоління – не лише завдання, а й обов'язкова умова побудови нового гуманно-демократичного суспільства, що стосується основних проблем, пов'язаних з розбудовою державності України. Вирішення цього загального завдання реалізується через формування духовно та фізично здорової людини. В умовах нестабільного сьогодення з його соціально-економічними негараздами, невпевненістю в завтрашньому дні, ростом насилля у суспільстві все частіше розвиток дитини супроводжується переживаннями негативної модальності і, перш за все, високою тривожністю, що дегармонізує

становлення особистості. Високий рівень тривожності може спричинити розвиток неврозу у дітей та ускладнити процес формування їх особистості. Тому необхідним є визначення умов, дотримання яких дасть можливість подолати це негативне явище в розвитку особистості дітей молодшого шкільного віку та попередити його вплив на становлення особистості в наступних вікових етапах.

Феномен тривожності неодноразово ставав предметом вивчення вітчизняних та зарубіжних дослідників, але і зараз немає чіткої узгодженості у визначенні і використанні понять, що стосуються явищ тривожного ряду.. Низка дослідників розглядають окремі переживання людини як такі, що можуть виступати «маскою» для тривоги [1; 2; 4]. Як такі «маски» найчастіше описують агресивність, апатію, мрійливість, залежність та ін. Іноді говорять, що тривожність може проявлятися не тільки у бурхливих афективних реакціях, а й у станах «неадекватного спокою». Зокрема, С. Максименко зазначає, що у цьому випадку йдеться про сильні та негнучкі механізми захисту від тривожних переживань [1].

Тривожність дітей привертає увагу тому, що комплексно знижує якість життєдіяльності дітей, формує складні вторинні симптоматичні утворення – заїкування, порушення сну, тощо. Тривожність іноді важко розпізнати. Трапляється так, що діти з високою тривожністю вважаються «слухняними», «безпроблемними» для батьків та учителів, але все ж страждають на складні невротичні комплекси, які з часом набувають хронічного характеру. У молодших школярів частіше викликають тривожність ситуації оцінки, перевірки: відповідь біля дошки, контрольна робота, публічний виступ. Самі діти вважають, що найчастішими причинами шкільної тривожності є: нерозуміння вчителем їхнього стану; необ'єктивне оцінювання знань; ігнорування їхніх думок у вирішенні проблеми; публічна образа на їхню адресу на уроках; навмисна підозра в поганих вчинках і нешляхетних намірах; погрози з небажаними для учня наслідками. Сама інтенсивність переживання тривоги, рівень тривожності в хлопчиків і дівчаток різні. У дошкільному й молодшому шкільному віці хлопчики більше тривожні, ніж дівчата. У дев'ять-одиннадцять років інтенсивність переживань в обох статей вирівнюється, а після дванадцяти років загальний рівень тривожності в дівчат у цілому зростає, а в хлопчиків трохи знижується, хоча саме серед хлопчиків зустрічаються хлопці із серйозними порушеннями в цій сфері. Різняться дівчата й хлопчики тим, з якими ситуаціями вони пов'язують свою тривогу, як її пояснюють, чого побоюються. Рівень тривожності молодших школярів дуже сильно залежить від того, наскільки гармонійно вдається сполучити у своїй свідомості вимоги двох надзвичайно значимих для них спільностей, членами яких раптом виявляються одночасно: родини (до її вимог уже давно звикли) і школи (встановлені нею вимоги не дуже відомі, але дуже важливі). Якщо родина випускає їх «у світ», а школа приймає їх такими, які вони є, то емоційних проблем не виникає [3].

Визначення і узагальнення психолого-педагогічних умов подолання особистісної тривожності у дітей молодшого шкільного віку має вирішальне значення для оптимального розвитку і формування емоційної сфери особистості учня не лише на даному віковому етапі, а й впродовж всього наступного розвитку дитини.

Особистісну тривожність необхідно розглядати як інтегративне особистісне явище, стале особистісне утворення, пов'язане з переживаннями негативної модальності; схильність індивіда до переживання тривоги, яка характеризується низьким порогом виникнення її реакції; стабільну індивідуальну властивість особистості. Виникнення особистісної тривожності зумовлене незадоволеністю основних потреб молодшого школяра та переживанням у зв'язку з цим постійно діючих фрустраційних станів.

Поведінкові прояви особистісної тривожності полягають в загальній дезорганізації діяльності, що порушує її спрямованість та продуктивність, впливають на успішну адаптацію дитини до навчальної діяльності, до сучасного соціуму.

Список використаних джерел

1. Адаптація дитини до школи / С. Максименко. – К.: Мікрос-СВС, 2003 – С. 111.
2. Бодалев А. А. Практикум по психодиагностике / А. А. Бодалев, В. В. Столин. – М., 1980. – 116 с.
3. Вершловский С. Г. Личность, семья, школа (проблемы социализации учащихся) / С. Вершловский, И. Димура, Н. Зубрицкая. – СПб.: Речь, 1996. – 220 с.
4. Волошина В. В. Развитие познавательных интересов у дошкольников та молодших школьников / В. В. Волошина, Л. В. Волинська, Л. В. Лохвицька. – К.: НПУ ім. Д. Драгоманова, 2003. – 214 с.
5. Грановская Р. М. Элементы практической психологии / Р.М. Грановская. – СПб: Речь, 2003. – 655 с.

УДК: 373.3.091.33-027.22:796:51

ТАЛАБИРА Т.М.
ЛІБА О.М.
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Реформаційні процеси, що відбуваються в системі освіти України, зумовлюють необхідність використання ігрових технологій. Ігрові технології є однією з унікальних форм навчання, яка дозволяє зробити процес навчання цікавим і захоплюючим. У проекті концепції «Нова школа. Простір освітніх можливостей» читаємо: «...навчання буде організовано через діяльність, ігровими методами як у класі, так і поза його межами...» [1].

Вже на початку навчання вчитель зустрічається з тим, що діти не мають мотивації до вивчення деяких предметів, які вивчаються у початковій школі, зокрема, до математики. Позаяк, вважають цей предмет складним і нецікавим. Мотивація навчальної діяльності – винятково важливий компонент не лише навчання, але й будь-якої людської діяльності. Найкраща мотивація для учнів – навчання у формі гри. Гра дає змогу привернути увагу й тривалий час підтримувати інтерес до тих важливих і складних завдань, на яких у звичайних умовах зосередити увагу не завжди вдається.

До проблеми впровадження ігрових технологій навчання у своїх роботах звертали увагу такі педагоги: І. Іванов, Л. Коваль, Я. Коменський, Дж. Локк,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>